

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Félévre 3 " — " 50 "
 Negyedévre 1 " — " 50 "

VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:
 Egész évre 6 frt 60 kr
 Félévre 3 " 30 "
 Negyedévre 1 " 65 "

Hirdetési díj:
 Az elfoglalandó tér nagysága és alakja szerint, s ezen minden beíratásnál 30 kr. kinstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ helyett

Kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. **Egyes szám ára 15 kr.**

Kapható úgy a szerk.-nél, mint a helybeli könyvkereskedésekben, és Krécsy Gy. könyvtőrnél. — Ugyanazoknál előfizetések is elfogadhatók.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Lkőr. Csokonai-ter., 55-ik szám; hová aközleire szánt levelek, előfizetések és hirdetések intézendők.

Hirdetések felvételnek:
 Budapest: Haasenstein és Vogler, Goldberger A. V. és Barna Tivadar.
 Bécsben: Haasenstein és Vogler, Dukas M. Schalek Henrik, Stern Moricz, Oppelik A., Danelberg J., továbbá a külföld minden nevzetesebb hirdetés felvételi irodájában.

A „Nyitlter“ ára 15 kr.

Korteskadjunk!

Jelszó ez ma már, megindult a hajszá városszerte.

Vezéreljük röpirat, előző csak ezt hirdeti és a szabadelvű(?) Mamuzsits-Antunovits gárda nem restelli igénybe venni a „czél szentesít“ az eszközöket-fele jelszavakat sem.

Hogy mily valótlanokat írtak városunk vagyoni viszonyairól, azt lapunk két utóbbi számában kimutattuk, s hogy mily hitvány módon járunk el, azt megczáfolt közleményeiken kívül tanúsítja egy röpirat, mely a „szabadelvű-párt“ (?) vegrehajto bizottságától adatott ki.

Nem ártanak ezek az emberek a holtak emlékének sem bolygatni, s neki mennek, sikkasztóknak kiáltva a kiszívottakat is.

Am tegyék; — meglehet sokan helyén valóknak találják azt. De, hogy egyesek büneért egy egész hatóságot, sőt egy képviselőtestületet is pellengére állítsanak, ez — szeliden szólva, — illetlen dolog.

Hiszzen sikkasztanak országsszerte. Gázemberek teremnek mindenütt. És még soha sem halottuk ha egy kinstári tisztviselő ezeket megcsókik, e miatt az országgyűlési többséget vadolta volna valaki.

Ez esztelenség is. És aránytalan Szabadka város károsítását más városokéhoz, épen kedvezően állunk, mert ha történt is pénztári rendetlenség, a bűnös vagy vétkes nem szokott meg miként más helyeken olvasunk, hanem megérítette a kárt uolsó garasig.

Korteskadjunk! Győzzön a jobb, de czélunk elérésére válasszuk meg a tisztességes fegyvereket!

Mi is azt mondjuk a mit a szabadelvűek(?) hangoztatnak:

„Polgárok!
 Válasszatok oly képviselőket, akik minden tekintetben nem a hatalomnak, vagy hivatali tekintélynek uszályhordozói, hanem akik csakis független meggyőződésük által vezéreltetnek!“

Csakhoggy mi másként értjük azt mint a szabadelvűek.

Miért?
 Mert ők a függetlenség alatt azt értik, hogy a független képviselő az, a ki az ő rendszer bukható rendszertelenségük alá hajolva minden haladásra azt kiáltja: „nem kell!“ — míg mi azt értjük független polgár alatt, a ki meliék tekintetek nélkül városunk haladását, emelkedését, boldogítását óhajtja megvalósítani.

Polgárok!
 Válasszatok tehát, de lelkiismeretesen!

Főgymnásiumunk jövője.

A fővárosi napilapok mult keddi december 4-iki számaiban, az „Orsz. Ért.“ után a következő lakonikus közlemény jelent meg:

„A vallás- és közoktatási miniszter az illetékes tankerületi főigazgatóságok útján tárgyalásokat indított egy román tanynelvi főgymnásiumnak Karánsebesen leendő felállítására, és a szabadkai városi főgymnásiumnak állami kezelésbe átvétele tárgyában.“

A pár soros közlemény első része bennünket azáltal nem érdekel, annál fontosabb azonban a másik rész, a mely főgymnásiumunkról szól s egyuttal mindazon kérdéseket felkelti, a melyeket emez intézetünk ügyében a nevezett miniszterhez kiküldött közgyűlési deputációhoz épen lapunk jelen számában szándékoztunk vala intézni — eljárásának eredménye iránt; — de felgerjeszti egyszermind azon aggodalmakat is, a melyek keblünkben, községi főgymnásiumunk sorsa s gyermekeink jövője iránt azóta szakadatlanul nyugtalanítják, a mióta néhány polgártársunk jónak látta, a szabadkai főgymnásium községi jellegét kétségbe vonni, sőt az üresedésben volt igazgatói és tanári állásokra eszközölt választások megerősítését is — nem tudni minő befolyások segítségével — már fél év óta függőben tartatni!

Igen! mindezen kérdések és aggodalmak felbredtek lelkünkben, s tudván, hogy t. olvasóink is melegen érdeklődnek főgymnásiumunk sorsa iránt, itt, nyilvánosan, azon kérdést intézzük a küldötséghoz: minő eredménnyel járt el azon megbízatásában, miszerint a vallás- és közokt. magyar kir. miniszternek a főgymnásiumi választások megerősítését s az erővel feltett legkérdés elintézését előszóval, s egy azt hatályossá tevő emlékirattal sürge? Van-e ezen hivatalos közlemény és a küldötség látogatása között valami káposca a fenforgó differenciákat ezen az uton sikerrel megoldhatni? Ha pedig nincs a kettő között semmi összefüggés, honnan nyert a miniszter impulst arra, hogy olysmi iránt indítson tárgyalásokat, amire Szabadkán eddig senki sem gondolt?

Teszczók pedig ezen kérdéseket azért, ne hogy bárkit is várattatni találjon a czélba vett tárgyalások megindítása; továbbá azért, hogy némi kis tájékozást nyújtsunk közönségünknek azon kilitás felől, a melyhez főgymnásiumunk állami kezelésbe vétele esetében szerencsénk lesz.

Mindenek felett nagy köszönettel tartozunk az országos tanhatóságunknak azért, hogy városunk szemelvénye, községi főgymnásiumunk jövője iránt oly nagy gondoskodással van; mi azonban ugy gondoljuk, hogy említett intézetünknek, valamint szabad kir. Szabadka városának erre még ez ideig szüksége nincsen; mivel főgymnásiumunk 22 év óta soha kedvezőbb szellemi állapotban nem volt, mint épen ezen idő szerint; amit a saegedi tanker. kir. főigazgató urnak több ízben kifejezett s közüdmásra jött elismerő nyilatkozata s városunk közvéleménye igazol. (Ha vannak egyes elégedetlenek, ez csak azt mutatja, hogy mindenkinnek tetszeni — bajos); anyagi tekintetben pedig Szabadka városa elég gazdag arra, hogy egy főgymnásiumot minden idegen támogatás nélkül a maga vagyonából fenntartsasson. Ami azt illeti, hogy melyik felsőbb tanhatóság alatt álljon a szabadkai községi főgymnásium, arra nevez a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium már most akkora hatáskörrel bír, mint épen saját gymnásiumai és reáliskolái fölött. E szerint, legalább előttünk egészen érthetetlen az állami kezelésbe vétel.

Nagyemlékű néhai B. Bötvös József korában volt egyszer szó arról, hogy főgymnásiumunkat az állam egészen átvegye, de a tárgyalások befejezetlen maradtak, mivel várossatyaink jobbnak látták megtartani kétségtelen tulajdonukat, kellő aequivalens ajánlása nélkül. Pedig azok más idők voltak, akkor még Deák Ferenc teljes erejében volt!

Midőn tehát röviden kifejeztük, hogy sem városunknak, sem főgymnásiumunknak az állami kezelésbe vételre szüksége nincsen, egyszermind nem akarjuk Szabadka város közönségét, főgymnásiumi tanárait és növendékeit azon élvezetétől is megfosztani, a melyben ezek mindnyájan részeseülni fognak, ha az állami kezelés életbe lép.

A város közönsége a maga gyermekei számára áldozattal fenntartott gymnásiumához a tanerőket nemcsak hogy többé nem választja, de még csak nem is kándidálja; azon fiai tehát, akik tanári pályára készültek, csak a kinevezés esetleges szerencsésje által juthatnak oda, hogy szülővárosukban találják a megilletés eszközét; de azért — az evről evre szaporodó igényekhez képest — költségvetésében „gymnásium“ czimen megfelelő összeg fog ezentul is kiadásba tétetni; az intézet helyiségeiről, szertáraitól, az épület fűtéséről, fenntartásáról a város fog szintén gondoskodni; a mérsékelt tandíj, melyet némelyek még most is magasnak találnak, 5 frt. helyett az állami minta szerint 18 frtjával fog szedetni s ez egyfelől az amagy is áldozattal terhelt szülőket sújta, másfelől pedig az iskolabájarók számát fogja csökkenteni, a mi által igen sok jó tehetségű, de szegény sorsu ifju záratik el a tudományosság utjáról; az intézet tanárai, akik eddigelé, a három éves próbaidő leteltével, méltán szabadkai polgároknak tarthaták magukat, ezentul csak átutazók lesznek; olyanok, akiket magasabb tanügyi vagy adminisztratív okok holnap talán Lőcsőre vagy a nagy magyar haza valamely más regényes vidékére fognak kivánni, a nélkül hogy

tudnák, ha vajlon egy fél vagy egy év, vagy talán 2—3 év múlva ugyanezen okok vajlon ismét nem kívánják-e tovább helyzetetésüket? Baráti, rokonai, családi és társasági összeköttetéseknek megszakítása, testileki nyugalmuknak váratlan és bosszantó szétszakgatása ellen soha sem lesznek biztosítva s életük azon örökké bolygó egyenéhez hasonló, akit Ahasvérus néven a világ minden népének hitregéje egyaránt ismer. A tanulóról pedig akár csak ne is szóljunk, hisz ők még kiskoruk, akiknek rokonszeuveire és óhaj-tásaira épen nem kell tekinteni; pedig lélektani tapasztalat bizonyítja, hogy zsenge korunkban az előttünk már ismerős alakok sokkal inkább vonzanak, az ezekről szerzett előzetes képzetek sokkal jobban tájékoztatnak. — míg az ismeretleneknél, esapán az újdonsággal együtt járó kíváncsiság gerjed fel pillanatra, hogy később egykedvűségeik, hogy ne mondjuk figyelmelenségnek és gondatlanságnak, a tanulás ezen két fogynkolójának adjon helyet.

De tessük a képet tovább.

Feltéve ugyanis, hogy várossatóságunk az állami kezelés ismeretlen ajándékát el is fogadná, van-e Szabadka város közönsége biztosítva az iránt, hogy az évi kiadások tökélenek megfelelő vagyonszeget ebből vagy utóbb vagyonából elvesztés nélkül idegen kézre adni nem kényserül, főleg a mostani országos kalamitások között, midőn meg kimodni is alig lehetséges afféll, hogy a gazdaságunk híresztelt Szabadka város főgymnásiuma országos költségekre vétessek miniszteri kezelésbe; mert azt senki se higgye, hogy az állami kezelésbe vétel az intézet alapjának átadását is ne vonná korábban vagy később maga után, s jöhet olyan idő, midőn magasabb tanügyi (talán erkölcostársadalmis!) érdekek azt fogják tanácsolni, hogy a szabadkai főgymnásium, az állami kezelésből valamelyik tanító vagy nemtanító szerzetesrend kezelésébe bocsáttassék, s ugyanekkor a városnak addig gondosan megóvott vagyonából is egy jelentékeny rész oly kezekbe kerüljön, a melyekben már IV. Béla királyunk sem akarta hagyni az országos javakat, sőt erőhatalommal is vissza szedte.

Főnebbi aggodalmaink némi indoklására a b a j a i gymnasium történetét említtük meg — röviden.

Baja város közönsége a 60-as évek vége felé átadta gymnasiumát mindenestől az államnak. Az állam azonban nem tartotta meg ezen intézetet, hanem lemondván meg a kezelésről is, a cistercita szerzetnek engedte át; saját tanárait pedig, akik szintén Baján ettek meg kenyerek nagyobbik felét, részint nyugdíjazta, részint távol eső gymnasiumokban helyezte el. Az eset sokban hasonlít ahhoz, a mire a szabadkaiaknak is kilitásuk van, csakohgy mi cisterciták helyett még valami egyebet is kaphatunk!

Tehat ez ügyben utólag is kívánjuk, hogy „videant Consules“ . . .

A városi közegek teendői az adókiivetés körül.

(Uj közs. közl.)
 Tekintettel a közadók kezeléséről szóló 1883. évi 44. t. cz. és az újabb időben keletkezett egyéb adótörvényekre, az 1876. évi nov. 3-án 54384. szám alatt kibocsájtott pénzügyminiszteri körrendelet hatályon kívül helyeztetett s a közadók összeírása és kivételére vonatkozó mnnkálatoknak, mely sorrendben megindítása iránt egyelőre az 1884. adó-évre a következő munka terv lett megállapítva, — melyet a községi közegek szigoruan betartani kötelesek.

1. 1883. december havában:
 a) folytatják és befejezik az I. és II. osztály keresetadóinak egyenkinti kivetését.

b) kivetik a házostályadót és a házberádótól, a hol ezen adó az 1868: XXII. t. cz. §-a értelmében a tiszta házberádóval szemben 16 százalékkal rovatik ki.

Az általános házberádó alá eső helyeken az 1884., 1885. és 1886. évekre való érvénynyel az 1883. évben beadott vallomások alapján megállapítandó házberádó kivetésének határidejére néve később törtéendő intézkedés.

2. 1884. évi január havában:

a) gyűjtik és beküldik a kir. adófelügyelőhöz a bizottsági tárgyalás alá tartozó adónemekre, valamint a tőkekamat- és járadékadóra és a IV. oszt. kereseti adóra vonatkozó bevallásokat;

b) a polgárosított határorvidéki részekben a jövedelmi adóra vonatkozó bevallásokat;

c) teljesítik az adókiivetési lajstromoknak közszemlére kitétele utam az általuk kirotvott I. és II. osztály kereseti adónak és házadónak a községi adókönyvekbe és az adózók könyvecskéibe bejegyztetését;

d) gyűjtik az általános jövedelmi pótdadó kivételével tekintetbe veendő adóssági kamatokról szolo bevallásokat.

3. 1884. évi február havában:

a) közszemlére teszik ki az adófelügyelő által a III. osztály kereseti adóról és oanyadóról készített adókiszámitási javaslatokat tartalmazó lajstromokat;

b) szintén közszemlére teszik ki a kir. adófelügyelő által a IV. oszt. keresetadóról s a tőkekamat- és járadékadóról szerkesztett kivetsi lajstromokat;

c) bejegyzik a IV. osztály keresetadót s a tőkekamat- és járadékadót, valamint a polgárosított határorvidéki részekben a keresetadót, malomadót, kereskedelmi, ipar- és védelmi adót a községi adókönyvbe és az adózók adókönyvecskéibe.

4. 1884. évi márczius havában:

a) a gyűjtik és átadják a kir. adófelügyelőnek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó bevallásokat;

b) elkészítik a hadmentességi díjról szolo összeírasi lajstromot, kitéltvén annak mindazon rovatait, melyek szükségesek arra, hogy az azokban foglalt adatok alapján a kir. adófelügyelő a hadmentességi díjat kiróvhassa és az ekkép elkészített összeírasi lajstromot, a velök közölt nyilvántartási jegyzékeknek és a változasi kimutatásoknak, valamint a díjköteles egyének valtozásainak hozzászólása mellett, az illetékes királyi adófelügyelőnek megküldik.

5. 1884. évi április havában:

a) átadják a kir. adófelügyelőnek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó bevallásokat, a mennyiben ilyenek még április havában is beérkezzenek;

b) közszemlére teszik ki a kir. adófelügyelő által készített és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletekre vonatkozó adókiszámitási javaslatok tartalmazó lajstromokat;

c) ugyanecek a hónap második felében közszemlére teszik ki a kir. adófelügyelő által érvényesített hadmentességi díjkivetsi lajstromot, a közzététel megtörténte után a hadmentességi díjat a főkönyvben és az egyes díjköteles könyvecskéiben előírják ezen előírások teljesítése után a kivetsi lajstromot a közzétételnek és a főkönyvben való előírásnak megtörténetét igazoló záradékkal ellátva, a kir. adófelügyelőhöz visszaterjesztik;

d) bejegyzik a polgárosított határorvidéki részekben a jövedelmi adót a községi adókönyvbe és az adózók adókönyvecskéibe.

6. 1884. évi május havában:

az adókiivető bizottsági tárgyalások befejezte után beírják a bizottságilag megállapított adótételeket a községi adókönyvbe és az egyes adózók adókönyvecskéibe.

A földadó, hitadós, tőkekamat és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó kivétele iránt később fog intézkedés tétetni, miután az ezekre vonatkozó törvényjavaslatat a törvényhozó testület törvényes elintézését várja.

Közgazdaszat.

(Az új kataszter.)

(Folytatás.)

A kataszteri osztályba sorozási munkálatok ellen, ha netalan egyesek abban sérelmet találva — felszólalni kívánnának, hogy azt a törvény kívánta módon szabályszerden megtehessék szolgáljon utmutatóul a következő t. czitek ismeretese és rövid magyarázata.

Az 1881. évi XL. t. cz. 9. §. szerint. Mielőtt az országos bizottság az összes tiszta jövedelmek fölött végleg határozott, a pénzügyminiszter a 2. §-ban nyert felhatalmazás értelmében a kivételi számlákat megállapítván, az adókövetést elrendeli.

A kataszteri igazgatóságok által minden községek a reá vonatkozó kész telekkönyvi a birtokosokkal és sommás osztály-kivonattal együtt megküldtével, a községi előjárás azokat a község vagy bíró házában közszemlére kiteszi és ezt, valamint az adókövetés megtörténtét a helyi szokás szerint kihirdeti, a helybeli lakó birtokosokat a szokások módjára, a k ü l b i r t o k o s o k a t pedig írásban vérvény mellett felhívja, hogy netalán felszólalásukat a kitett időben és módon adják be.

Az 1875. évi VII. t. cz. 46. §-a és az 1881. XL. t. cz. 10. §-a szerint.

Felszólalásnak van helye:
a) ha oly földrészt, mely föld-adó tárgyát nem kezezi, mint adóköteles sorozatot, vagy ha adóköteles földrészt kihagyott.

b) ha valamely földrészt többször, vagy ha nem a saját községe telekkönyvébe iktatott be, ugyszintén ha a tulajdonos hibásan van bejegyezve;

c) ha a térfogat hibásan tételt ki;

d) ha a földrészt nem a megfelelő mivélségi ág alá foglaltattott;

e) ha a földrészt nem a megfelelő minőségi osztályba soroztatott;

f) ha a földrészt a járason belül fekvő határozottan megjelölt más földrésztel összehasonlítva egyenlőtlenül soroztatott.

A felszólalások, a községi előjárásnál személyesen rendes meghatalmazott vagy az előjárás előtt kijelölt megbízott által szóval vagy írásban jelentendők be.

A községi előjárás a szóval vagy írásban tett felszólalásokat, még pedig: az 1875. évi VII. t. cz. 46. §. b) és c) pontjai szerint emelhető felszólalásokat külön; és

2) Ugyazon §. a) d) e) és f) pontjai szerint beérkezett felszólalásokat külön jegyzékbe foglalja.

Mielőtt e törvényekkel gyakorlati alkalmazásának magyarázata terne egy laikus barátomnak megmagyarázom e szót „kataszter“.

Először is a „kataszter“ nem valami bolygó hanem műszómai szempontból, azon mérnöki munkát jelenti, mely szerint a használati alatti földrészek térfogata mivélségi ágak szerint meretik fel, vagyis a dolog technikai oldala — ama sötét pont pedig, mely „földadó kataszternek“ nevezetik, magában foglalja egy föld jövedelem-becslési leíróművet, melynek alapján a földnek mivélségi szerint kiszámított tisztajövedelmére bizonyos adófizetést vetnek ki, politikai szempontból ezt nevezem a dolog velejének; mert:

Elvitáztatatlan igazság az: hogy egy állandó földadó kataszternek első és nélkülözhetetlen feltétele: miszerint az országban a földbirtok valamint jogilag, egy helyrajzilag rendezve legyen, mert csak így akként lenne a földadó kataszternek állam fenntartó jelentősége ha az igazságos földadó-alap meghatározatának és a birtoktulajdoni-jog tisztázása hivatkozható lenne. — egy spártai király a romai senátus előtt azon hízogó szavakkal akart bökólni, hogy Róma boldog mert főinek eles fegyvere és dardái miatt még az istenek sem közelíthetik meg, igen helyesen válaszolá vala Pompejus: boldogabb lenne, ha igazságos adókat viselne.

Markovics Samu.

Kik lesznek virilisek?

(Szabadka sz. kir. város virilis bizottsági tagjainak névjegyzéke 1884-ik évre.

1. *Vojnits Gábor, 2. *Mukits János, 3. Geiger Adolf, 4. *Vermes Gábor, 5. *Vojnits Tivadár, 6. Idb. Vojnits Lukács, 7. *Kovacsits Ágoston, 8. Vojnits Sándor, 9. *Varga Károly, 10. Vojnits Simon, 11. *Törley Gyula, 12. *Szárits Károly, 13. Idb. Vojnits Máté, 14. *Schulhoff Hermann, 15. Szipits Lázár, 16. Joo Dezső, 17. Szipits Jakab, 18. Gábrly László, 19. *Milodanovits Milán, 20. Vojnits hajdu Antal, 21. *Regényi Lajos, 22. *Mamuzsits László, 23. Törley Bálint, 24. Joo Gusztáv, 25. Vojnits Márk, 26. Neumann Simon, 27. Fürst Emanuél, 28. *Joo Nándor, 29. Megyanszky Szávó, 30. *Antunovits Máté, 31. *Leovics Simon, 32. Manojlovits Sándor, 33. *Váli Béla, 34. Jakobcsits Béla, 35. *Pertits Mihály, 36. Magyar György, 37. *Lénárd Máté, 38. *Dr. Schäffer Mór, 39. Jakobcsits Imre, 40. *Dr. Dobrojevits, Plátó, 41. *Manojlovits György, 42. Halbrohr Mór, 43. *Dr. Klein József, 44. *Freudenberg Márk, 45. Dulits János, 46. *Dimitrievits János, 47. *Polyakovits Alajos, 48. *Lichtneckert András, 49. Sztanits Fábán, 50. *Manojlovits Emil, 51. *Dr. Horváth Mór, 52. *Dr. Pertits József, 53. Kuncz Albert, 54. Kuncz Ignác, 55. Karner János, 56. Koch Salamon, 57. *Németh Mátyas, 58. Halbrohr Salamon, 59. Sziklai Mór, 60. Milodanovits

János 61. *Lichtneckert János, 62. Veinhut Adolf, 63. *Lénárd István, 64. *Probojevits János, 65. Miátov Illés, 66. Deák István, 67. *Manits Péter, 68. Aradszki Szávó, 69. Geiger Mór, 70. Tary Péter, 71. Rádits Dusan, 72. Antunovits Lajos, 73. Schönstein Mór, 74. Biermann Jónás, 75. *Haverda Boldizsár, 76. Weisz I. D. 77. *Sátor Jenő, 78. Rádits János, 79. Liposencsits Pál, 80. Aradszki Urosz 81. Vojnits Bálint, 82. Szipits Miklós, 83. Szipits Albert Jozsefi, 84. Klein Emanuel, 85. Idb. Birkás István, 86. Szipits János, 87. Manojlovits Szánko, 88. Vojnits Dienes, 89. *Ifj. Vojnits Máté, 90. Vojnits Tunits Daniel, 91. Malagurszki Pál, 92. *Dobroevits János 93. Kovács Guncsi Mihály, 94. Malagurszki Simon, 95. *Birkás Gyula, 96. *Missurai Antal, 97. *Zomborevits Forencz, 98. Lénárd János, 99. *Macskovits Titusz 100. Romits Antal, 101. Prokesh Mihály, 102. Varga Elek, 103. *Gyelmis Gerő, 104. *Dr. Kraut Lipót, 105. Antunovits István 106. Aradszki Lukács, 107. *Milodanovits István, 108. *Joo Károly 109. Szieger Daniel, 110. Szekenderovits János, 111. *Schilling Kálmán, 112. Farkas János, 113. *Dr. Guln György, 114. Vujkovits Czviin Pál, 115. *Szabados János, 116. Liposencsits Tamás, 117. Petrik József, 118. Mamuzsits József, 119. Kádar Mihály, 120. Malagurszki Lukács, 121. Friedmann Ignacz, 122. Pukkel Sándor.

Jegyzet. A *-gal jelöltek adója felszólalásuk folytán a törvény értelmében kétszeresen vétették.

Az első virilis bizottsági tag adója 5867 krt 29 krt, az utolsó-é pedig 457 krt 55 krt tesz.

Közegészségügy.

(Dr. Hidegh Béla tisztii főorvos jelentése, Szabadka szab. kir. város 1883. évi november havi közegészségi állapotáról és a nepesedési mozgalmáról.)

Közegészségi állapot. November hó időjárati viszonyai kedvezőtlenek valának; majd az egész hónapban általában kellemetlen esős kódos idő volt. Uralkodó korok valának, leggyakrabban hurutos, és lobos bantalmak, eszletet ezek ki-vüli még váltólag, hagymaz, tudogumór és vizkór. Szelek irányja D. Ny. Meghalt november hóban 88 férfi 66 nő, összesen 154; született 124 fiú 125 leány, összesen 249; tehát 95-tel több született mint meghalt; törvénytelen született 3 fiú 4 leány összesen 7; házasságra lépett 179 pár; a betegség nemet szerint meg halak vele született gyengességben 20; görcsokban 30; gyermek asztmában 20; tudogumorkóban 10; tüdőlobban 3; bélhurutban 17; hókurutban 2; torokgyilkban 12; viziszonyban 1; aggkerben 10; vizkórban 9; genyázban 3; hagymában 1; gutaütésben 4; veteltenszerencsétlenség által 1; ezek közül gyógykezelésben volt 52.

A halálzási arány tekintve a múlt november hó változó időjárati viszonyait meg is kedvező volt mert 95-tel több született mint meghalt, és az általános egészségi állapot szinte jónak mondható.

Szabadkán 1883. évi november 2-án.

Dr. Hidegh Béla s. k. tisztii főorvos.

Színészetünk.

Szombaton, december 1-én adott Letterriere és Vanloo szerzők kedvelt operetteje a „Kisasszony feleségem“. Zenéjét szerző Lecocque M. Az előadásról csak dicsérrel emlékezhetünk meg. A darab pikans meséje, mulattató helyzetű és kellemes zenéje a közönséget — bár a darabot közönségünk sokszor látta — mindvégig derült hangulatban tartották. Az előadók közül kiváltak részint játékuik elejensége részint önékük korrektsége által a következők: Rónaszékiné, Breznay, Dezséri, Tatai E., Zajonghy, Várad — ez utóbbinak játéka az operettekben simaság tekintetében némi kívánni valót hagy fenn —, és Halassi. — A mellékszereplők is megállták helyüket.

Vasárnap, december 2-án egy érdekes népszimű az „Aranyos Milicza“ került előadásra. Irta N. N., zenéjét szerző Konti József. A darab iránt az érdeklődés nagy volt, úgy hogy — bár bérletszínhetben adott — nem csak a földszint, hanem a páholyok is teljesen megteltek. Oka ennek bizonyára jórészt a darab nemzetiségi színezetében keresendő s abban, hogy városi polgárhölgyek és ifjak tambura-zene mellett szerb táncokat mutattak be. A látványosságból tehát volt elég. A földszinti bejáratnál a későbbben érkező közönségnek egy rendőri nyitott utat.

A darab meséje röviden a következő. Az árva, de szép Milicza, szerb leány, örökbe fogadott leánya Zugó Mihály bormérnöknek, kinek fia Pista szerelmét érez iránta, melyet Mi-

licza, bár Pista nem tud róla, viszonz. Miliczát azonban szereti Szerbinác Nika, fiatal szerb gazda is heves, szenvedélyes szerelmmel. Elhatározza, hogy meg is kéri. Megjelen tehát Zugónál Niket szerb lelkészszel s kijelenti kívánságát, de Milicza visszautasítja, mert ő Pistát szereti. E visszautasítás bosszúra ingerli Nikát, mit erősít benne az is, hogy a Zugóknál történt lopás tettesének őt tartják, mert az ellopott holmiból egy kendőt nála megtaláltak. Bosszúból felgyújtja Zugó házát s megölvén a Nikefor házába betörő tolvajok egyikét, a gyilkosság vádját Pistára hárítja, kit börtönbe is hurcolnak. Nika tehát orgazda és gyilkos. Jellemét alávaló színben tünteti fel még az is, hogy nőt csábított el, kttól gyermekei születtek. Ezeket Miliczáért el akarja hagyni, Miliczát pedig titkon elrabolni. Pistát a börtönből Nikával szemben alkalmazott esellel Milicza szabadítja meg, ki a börtönből éppen akkor szabadul meg, mikor Nika emberei lesben állnak Milicza elfogására. Ezeket esellel eltávolítják s Nikát, mikor nem győzővén várni az elfogott Miliczára, Zugóék házához megy, ki-derülvén összes bünei, az általa meggyilkolt tolvaj társával együtt börtönbe hurcolják. A szerelmeseik azután egymáséi lesznek; Veronka, Zugó leánya is férjhez megy. Nikefor az első, ki aidaását adja a boldog szerelmeseire. A darab ekképen ezeloz a magyar szerb egyesülésére.

Nem levén feladatunk a darab részletes bírálatába bocsátkozni, a darab szerkezetéről és jellemalkotásáról — bár hiányai nagy számmal vannak — nem szólnak. Az előadást, tekintve a mű hatását egészben, kielégítőnek mondhatjuk. Az egyes szereplőkről is dicsérrel szólhatunk. Rónaszékiné mind külsejére, mind alakítására egyike volt a legjobb szereplőknek. Első dalait ugyan nem a legbiztosabb hangon énekelte, de annál szebben énekelte a későbbiekét; valamint játéka is feltűntette a Milicza színdarabját, kedves természetű s okosságát. Váradai játéka, lezártatva némi túlbuzgósággal eredő kis szélességet, megálta helyét; Kazaliczky drámái erővel játszott; Breznay mint Nikefor, Csabj mit Zugó, Ardi I. mint Julka, Kükemezei mint Veronka, Zajonghy, mint kehego szabó, Halassi, mint Krisztus kovács, Dezséri és Ajtai mint köbor mesterlegények szerepük köret jól töltötték be. Ajtai a gyilkossági jelenetben oly automatszerűen esett hanyatt, hogy a publikumnak kedve jött majdnem kacagni. Tiszai Milánja értelmes és kedvetlen alakítás volt. E látványos darab mellékszereplőit is dicséret illeti meg igyekezetükért.

Hétfőn, decz. 3-án színe került Barriere és Gondinet ikerszerzők a „Kis szorakozott“ című vigjátéka 3 felvonásban. Nálunk először. Biz ez meglehetősen frívól darab. A cselekmény azon fordul meg, hogy Celeste, ki Champonet neje, de azért szerelmes Jules Capignelbe s vele leylelést folytat, szorakozottságból azt hiszi, hogy szerelmes leveleiket a vasuton feledett táskájában hagyta. Pedig hat a kebbe rejtette őket. Azt hiszi, hogy leveleik férje kezébe jutottak. Megakartván meutem a leveleket, szorakozottságból újabb furcsaságokat követ el, melyek egymásra halmozódván, rendkívül bonyolított esekékvényt képeznek. Celeste rájövén arra, hogy levelei teljesen biztos helyen vannak, felhagy szerelmese-désével, Capignel ur pedig Champonet hugát Cecilet veszi nőül.

A szereplők közül kitűntek a következők Breznay, ki a férj tudatlan ügygyűségét, nevetéses helyzetét kitűnő komikummal játszotta; Dezséri, mint Grimoin elég mulatságos volt; Halassi, ki Capignel szerepét jó felfogással adta; Tiszai Don Stefano Ruy Gomor szerepében talált tehetségének halas anyagot, míg Kükemezei Celeste szerepében könnyűséggel mozgott. A közönség megerdemelt tapssal több szereplőt kitűntetett.

Kedden, decz. 4-én két darab került előadásra. Az egyik „O nem feltékeny“ című vigjátéka, a másik a „Pajkos diákok“ operette. Mindkettő egy felvonásban. Az előadás meglehetősen folyt le.

Mosonyi ur ez alkalommal léptette fel Unthan C. H. karok nélküli születelt hegedű-és piston-művészt. Bizonyára ez volt oka a közönség tömeges megjelenésének, bár nem félünk kimondani, hogy az egész fellépésnek csak speculatio. Felfogásunk szerint bármily érdekes és vonzó legyen is Unthan ur művészete, a színészetnek sohasem szabad speculatioába tővedni. Miből történt másból, ha nem abból? Szívesen elismerjük, hogy Unthan ur művészete csudalatra méltó tüneteny, meghallgatni, de az ó kártyázása, lövöldözése sem fer össze a színészet magasztos feladatával. Ut megnézzük kíváncsiságból is, szánalomból is de a színházba azért megyünk, hogy a művészetben gyönyörködjünk, Mosonyi ur attól fél, hogy megfogja a publikum? Ne féljen attól, csak hozzon színe jó darabokat jó előadásban. biztos lehet a szabadkai közönség tömeges megjelenéséről.

Szerdán, decz. 5-én „Oh azok a férfiak“ című darab 4 felvonásos vigjáték került színe. A darab Rosen Gyulától való. A komikai részletekben bővelkedő darab kitűnő előadásban jelent meg; a közönség jól mulatott. Ha minden jobb szereplőt meg akarnánk dicsérni, külön kellene felsorolnunk valamenyit; mégis álljanak itt a következők nevei: Breznay, Lénárdné, Ardi, Kükemezei, Kuthyné, Dezsériné, Kazaliczky, Márkus Etel, Tiszai. Halassinak kis szerepe volt; jól töltö be. J u s t u s.

Heti műsor.

Ma szombaton december: 8-án „Gróf Szapary Péter“ dráma 3 felvonásban,

Vasárnap december 9-én „Igmándi Kispap“ énekes népszimű.

Hétfőn december 10-én „Lelenc“ eredeti dráma 3 felvonásban.

Kedden december 11-én „Kornevilli harangok“ vig operette Halassi B. jut. játéka.

Szerdán december 12-én „Női harez“ francia vigjáték.

Csütörtök december 13-án „Koldúsiak“ új vig operette itt először fele-melt helyárrakkal általános bérletszínhetben.

Helyi hírek.

Lapunk jelen száma kettős ünnep miatt egy nappal előbb jelenik meg.

— Gálly György helybeli gyó zyszerész a múlt héten nem csak a város összes vendéglőt futotta körül egy ál-bír kúrtólésével, meg fizetett lapjában is a „Bácskai Ellenőr“-ben közhírré tette, hogy Joo Károlyra vonatkozólag az első bíróság felmentő határozatot a kir. tábla föloldotta s Joo Károlyt vád alá helyezte, míg ellenközér az ellene — Gálly György ellen hozott vád alá helyezési határozatot feloldván a bírávádi eljárást beszüntette. Mint a leghitelesebb forrásból értesülünk Gálly György ez állításai nem igazak és a való tényállás az, hogy a kir. itelő tábla az első folyamodásu törvényszéknek Joo Károly irgnyában hozott azon határozatát, hogy a további eljárás beszüntetessék, mert Joo Károly állításai a vizsgálat folyamán begyőzettek, helyb-nhagyta, valamint helybenhagyta a kir. törvényszék Gálly György által előterjesztett azon kérelmet elutasító határozatát, hogy az ügyek összesítessenek. Ezen ügyek folyamát figyelemmel kísérik és annak idején a hozandó határozatokat szintén Főzölui fogjuk.

— Halassi Béának. szintársulatunk egyik jeles tagjának s jó énekesének kedden lesz a jutalomjátéka, melyre a kedvelt operettet a „Kornevilli harangokat“ választotta ki. A jutalmazandó törekvő fiatal színész ajánljuk a közönség szíves pártfogásába, melylyel ügyis kitüntette már többször kellemes játéka s csinos énekeért.

— A vallás-és közokt. miniszterium-tól a napokban leirat érkezett a városi hatóságokhoz, mely felhívja a város, hogy a szegedi tankörület kir. főigazgatójával lépjen alkuzásba gymnásiumunk tervezett államosítása iránt. A tervvel más helyen bővebben foglalkozván, itt arra hívjuk még fel a hatóság figyelmét, hogy városunk e feltett kincse érdekében a lehető legnagyobb megfontoltsággal járjon el, addig is míg minden oldalú megbeszélés tárgyává tehernek.

— A helyb. gőzfürdő intézet tulajdonosai régebben tett ígértöket nem csakély áldozatok árán beváltak. A n ö k r e s z e r e e hó 6-án k ü l ö n g ő z f ü r d ő nyitattott meg. A két gőzfürdőt kivül a csinosan felszerelt márvány és kőad fürdők szintén rendelkezés maradnak. Kaptható tehát: Férfiak és nők részére külön-külön gőz-, társas és zuhany-fürdő naponként reggel 6 óratól déli 12 óráig. Társas- és zuhany-fürdő naponként délután 2 óratól este 6 óig ellenben a nyári hónapokban (május hó 1-től szeptember hó 30-ig) reggel 5 óratól este 9 óig. Tanulók és gyermekek gőzfürdőért csak 35 krt, társas- és zuhany-fürdőért pedig 25 krt fizetnek. A szülők 1 tíz éven aluli gyermeket a fürdőbe díjtalanul bevezethetnek.

— Gyórsírástati tanulásból Szőlősi Izidor, ez idoszerint járásbírósi irnok órák adására ajánlkozik. A budapesti magyar gyórsíró egyesület részéről jogositvánnyal bír a taníthatásra, és ezenkívül a holdn. vásárhelyi felső leányiskola igazgatósága is ajánlja a tanulni óhajtoknak. Az általunk megtekintett okiratok alapján ajánljuk tanfőriaink b. figyelmébe.

— Csütörtökön december 13-án kerül színe itt először a régen várt „Kuldusdeák“ hírneves új vig operette általános bérletszínhetben felemelt helyárrak mellett egészen új jelmezekkel. Ezen kitűnő operette egyelőre csak színhetben fog adadni miután a drága kiállítás csak ily formán telheti lehetővé az igazgatóságnak hogy költségei egy részét fedezhesse. A közönség különös figyelmébe ajánljuk e dallamos művet, mely rövid idő alatt egész Európát bejárta. Jegyekre máris előjegyezhetni a színházi pénztárnál. Még e hó folyamán fog színe kerülni Rónaszéki Antal jeles drámája „A köztető“ mely a Nemzeti színház pályázatan dicséretet nyert és Kassán kitűnő terzes-mellett adatott.

— A helyb. izr. jótékony négyzet elnöksége részéről a f. hó 2-án tartott ülésben 150. krt osztott szét a szegények között, s ugyanakkor egy a „Pest szálloda“ nagy termében 1884. január 19-én jótékony czéla rendezendő táncestély megtartása is elhatározottat.

— Rendőri hírek. Csajkás Péter kelebiai tanyatuladonos a helyb. kapit. hivatalnál panaszt emelt hogy f. hó 4-re reggelre téglából épített sertés oljanak egyik oldalát kibontva találta, s onnan mindanegy pompásan kibizált sertése hiányzott; két városi pusztaónak sikerült kettőt Tucákovits Miklós 6-ik kőri kocsmárosnál leöt állapotban megtalálni ki is azokat Keresztes Antal 5-ik kőri rovvott előléletű embertől vette meg. Kopunovits Morokvasin Péter 3-ik kőri lakos a helybeli kap. hivatalnál panaszt emelt, hogy ő Buiovosics Miminek kocsmájába 100 krt elvervén, nevezett hölgynek kebelén elszenderedett; Feloldvón azt tapasztalta hogy zsebéből még 180 krtját a kedves, biztosabb helyre tette. Petin Gergely kertes a hely. kap. hivatalnál panaszt emelt, hogy

ő a takarékpénztárból 157 frjtát kivéven, haza felé indult utközben Merkoovits Mihály, majd utóbb Nagy Lapa Gáspár hozzászólottak s a nála lévő pénzt kiszimatolva őt mindenféle vezegettek itatták és midőn már jól elvult látva pénzt — 3 frtnak híjjával melyet tán zsinagra hagytak meg? — zsebéből „elemelték” s faképnél hagyták.

Nyilatkozat.

Melynél fogva alulírottak, — mint hogy a „haladó-part” részéről városi bizottsági tagokul kijelöltünk, ezennel ünnepélyesen kinyilvánítjuk, miszerint a Mamuzsits-Antunovits párt részéről a kijelölést nem fogadjuk el.

Szabadkán, 1883. december hó 5-én.
Váli Antal, Baumgart Nándor.
Fenyvesy János, Maurer Nándor.

Különfélék.

— Egy város esernyő alatt. Egy olasz lapban olvassuk a következő különös amerikai hírt: Ket Rio-Janeróban lakó német gépész-mérnök ajánlatot tett Buenos Ayres tanácsának, hogy ott esernyőt hajlandók szerkeszteni, mely az egész várost megóvjá az esős idoszakban a víztől. A német mérnök ajánlatának szövege így hangzik: „Ismerve a készséget, melyet Buenos-Ayres képviselése a haladás minden momentumát tekint. Azt az ajánlatot tesszük a tanácsnak, hogy Buenos-Ayres számára olyan orias terjedelmű esernyőt készítsünk, mely a tiszteltreméltó fővárosnak az esős idoszakban teljes szarazságot biztosítana. Ez esernyő Buenos-Ayrest kettegkivül a széles viág leghűresebb városává tenné. Az esernyő ny ele a Lorea-téren állana és a hosszúsága 1500 (?) láb volna; a vas bordák mindenike harmuczegy hüvelyk kerületűnek van tervezve. Az esernyő szélessége másfél millió láb és a szöveten összegyűlt vizet csatorna vezetné le a Plata folyóba.” A két német, a kinek a nevét Bouruholternek és Thuckingennek írja az idézett forrás, csak 5.570.000 dollart kér a rengeteg esernyőért. Vajon aztan készíthet-e majd egy orias tokot is, melybe a várost, nemet és esernyőt is elbujtassák?

A bagaria. Ez embernek egy választási körút végeztével lehetetlen, hogy olyanán ne legyen a bore, mint a bagaria: először a portól és indogtól, másodsor attól a sok érdemtelten magasztalástól, a mit nyilvánosan szemébe mondanak. Csoda ablak. Van egy csodálatos ablak, a min keresztül a ki néz, nem lát meg olyan dolgokat, a miket rajta kívüli százan, zereca látnak, az egész világ lát. Ez a meggyőző ablak a ferj szemé. — S nagyon jól van ez így.

Irodalom.

— „Képes Csatai Lapok” 9. szám tartalma: Uzveg menyasszony; elbeszélés, írta Halasy Bela. (tojt. köv.) — Az én dalom; költemény, írta egy káthauzi. (vege.) — Fejedelm és a Diavolo; elbeszélés, írta Jókai Mor (vege köv.) — Az atok; o kori rege, írta Buday Ite. (tojt. köv.) — Egy hegedu; novella Vichert Ernőtől, fordította Varga János, (tojt. köv.) — Heti-tarcsa; Tempelur írta kg. — Sota a műcsarnokban; írta Esset. — A boicsobe feketes ünnepe; közli Szukacs Lajos. — Gondolatok. Képmagyarázat. — Művészet. — Képeink: A szépnem kevtöveset. — Tajkép harpatokból. — Voikmann Róbert. Melleklet: „Az onzo” című regény 145—160 oldala. — A boritekon; Heti naptar. — Sakr-talány. — Szótag-rejtveny. — Magikus pont-rejtveny. — Talányok megfejtése. — Megfejtők nevsora. — A kislutri nuzsai. — Hirdetések.

Eloqzethetni: Mèhner Vilmosnál, Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. egész evre 6 frt, tel evre 3 frt, negyedevre 1 frt 50 kr.

— „Előfizetési” felhívást hirdet Kovács az „Öt edzo sport” zsebkönyvere (gyaloglás, futás, kerek-pározas, korcsolyázás és okolívás), a könyv f. évi december hó 15-én jelenik meg, egy füzet példány ára 1 frt, díszkötésben 2 frt. Az előfizetési pénzek f. évi december hó 14-ig a szerzőhoz Kovács Kálmán Budapest II. ker. Albrecht ut 6. szám II. em. 12. ajtó küldendők, honnan a könyv megjelenése után azonnal es bementve kiudeak el. A könyv bolti ára magasabb lesz.

— Ifj. Nagel Otto könyvkereskedésében Budapest a nemzeti színház bernázában, megjelen a magyar altaanos levelezo 9-ik füzete Szerkesztu KNOVK ALAJOS. E füzetben folytatja a szerzo a „kereskedelmi levelek ismertetszet nevezetesen közli a penzküldes es behajtása vonatkozó leveleket, a „hitel es valto ugyekben” leveleket es a „hitel es vednyekre vonatkozó leveleket,” ezek után ismerteti a fuvarleveleket, rakjegyeket, es erkezik a fuvo-levelekről, azok kentekeiről es nemeiről, egy-zersmind kello szánu nemcsak magyar de német-, francia- es angol példakat is hoz. Azután atter a levelkék (Biletu) es levelezo-lapok ismertetesere, mind kellenek-ből számos példákát is közli. Azt követve erkezik a tavoratokról, ismerteti a tavoratok különböző nemeit, a tavoratok kellekeit, a tavoratok kellekeit, a tavorasi jeleket; közli azon szabályokat, melyek a tavoratok címzésesere, a tavoratok szövegezésere vonatkoznak es egyszersmind tavorati mutákat is közli. Vegre erkezik a hirdetesekről, azok különböző nemeiről es felvilágosításul a családi viszonyokra vonatkozó hirdetési példákat hoz. E tartalmas füzet ára 30 kr. Ugyanezen szerzőtől es kiadóitól megjelenik Ötgyved közhazsua című

mű-füzetekben, félkötetekben es egy kötetben is kapható.

— Kiállítási Értesítő. A Budapest 1885-ben tartandó országos kiállítás érdekében országgszerte megindulván a mozgalom, a kiállítás sikere érdekében felette fontos, hogy főleg az érdekeltek közönség a kiállítás ügyében történőkről folyvást értesülve legyen. E célból a „Gazdasági Mérnök” című, nagy elterjedésnek örvendő mezőgazdasági es műszaki hetilap szerkesztősége Kiállítási Értesítő cím alatt egy külön mellékletet indított meg, melyben a kiállításra vonatkozó minden hivatalos intézkedés, a bizottságok működése, az ez irányú társadalmi mozgalom, közérdeklű felszólalások stb. rendszeresen közöltnak, ugyszintén a vidéki es külföldi fontosabb kiállítások is megtárasra találunk. A „Kiállítási Értesítő” a Gazdasági Mérnöknek elválaszthatatlan tartozékát, mintegy nagyobb arányu rovatát képezven, arra külön előfizetni nem lehet; az velejár a Gazdasági Mérnökkel, melynek előfizetési ára: egész evre 10 frt, félévre 5 frt, negyedevre 2 frt 50 kr. Az előfizetések a Gazdasági Mérnök kiadó-hivatalába (Budapest, Csillag utca 8. sz. a.) köldendők.

Közönség köréből.*)

Interpellatio a polgármester urhoz!

Ugy emlékezünk, hogy a közgyűlés a polgármester urat megbízta, miszerint a fő g y m n á s i u m a l a p i t ó l e v e l é n e k visszacszerzése iránt lépéseket tegyen, s erről a közgyűlést értesitse.

Hogyan áll ezen ügy? Nagy örömmel vennők, ha a jövő közgyűlés tárgysorozatában erről is látunk valamit!

Többen.

*) Közérdekű felszólalások e rovat alatt díjmentesen közöltnak.

Nyiltér.**)

Nyilatkozat.

Valahányszor a közigazgatási bizottság ülését tartja, a „Bacsikai Ellenőr” egyik felbért írka-sza mindig esekelységemmel foglalkozik es a legutjásabb hazugságokat kigondolja, hogy hanguatoit esmaljon. Jól tudom, hogy e nyomorult berence ezen ragalmozásokért szép fizetést kap es 500 frt igerve van neki, ha szerülne állasomtól elmozdítani; azért is nemtelen kifakadására eddigele nem reflektáltam. Azt azonban nem hagyhatom megjegyzés nélkül, mintha a Mukicsok kesztelen volnék kurta kereszmában rteskedni. Én soha életemben kurta kereszmában nem voltam es a kereskedéshez nem értek. Kijelentem tehát, hogy a felbért beküldő addig míg hazug állításait be nem bizonyítja, nyomorult gazember es haszon-talaurágalmazó.

Szántó Ede, néptanító.

(*) Felelőséget nem vállal a Szerk.

Vasutaink.

I.

A budapest-zimonyi vasut menetrendje.

(Érvényes 1883. év október hó 15-től kezdve.)

Személyvonatok.

Ujvidék — Budapest között.
Ujvidékről indul . . . d. e. 11 óra 02 percz.
Szabadkára érkezik . . . d. u. 1 " 44 "
Szabadkáról indul . . . d. u. 2 " 10 "
Budapestre érkezik . . . este 7 " 19 "

Budapest-Ujvidék között.

Budapestről indul . . . reggel 8 óra 30 percz.
Szabadkára érkezik . . . d. u. 1 " 19 "
Szabadkáról indul . . . d. u. 1 " 45 "
Ujvidékre érkezik . . . d. u. 4 " 23 "

Szabadka-Budapest között.

Szabadkáról indul . . . reggel 5 óra 50 percz.
Budapestre érkezik . . . d. e. 11 " — "

Budapest-Szabadka között.

Budapestről indul . . . d. u. 2 óra 40 percz.
Szabadkára érkezik . . . este 7 " 30 "

Vegyesvonatok.

Ujvidék-Budapest között.
Ujvidékről indul . . . este 6 óra 20 percz.
Szabadkára érkezik . . . ejjel 10 " 09 "
Szabadkáról indul . . . ejjel 10 " 50 "
Budapestre érkezik . . . reggel 6 " 08 "

Budapest-Ujvidék között.

Budapestről indul . . . este 8 óra 30 percz.
Szabadkára érkezik . . . reggel 4 " 30 "
Szabadkáról indul . . . reggel 5 " 20 "
Ujvidékre érkezik . . . d. e. 9 " 20 "

II.

Az „alföld-fiumei” vasut menetrendje.

(Érvényes 1883. év október 15-től kezdve.)

Vegyesvonatok.

Nagyvárad — Eszék között.

Nagyváradról indul d. e. 9 ó. d. u. 4 ó. 45 p.
Szegedre érkezik d. u. 5 ó. 59 p. éj. 11 ó. 51 p.
Szegedről indul este 6 ó. 30 p. éjjel. 2 ó. 30 p.
és d. e. 10 ó. 55 p.
Szabadkára érkezik este 7 ó. 44 p. reg. 4 ó. 17 p.
és déli 12 ó. 50 p.
Szabadkáról indul este 8 ó. 10 p. reg. 5 ó.
és d. u. 2 ó. 23 p.
Eszékre érkezik éjjel 1 ó. 40 p. d. u. 12 ó. 40 p.

Eszék — Nagyvárad között.

Eszékről ind. éjjel 11 ó. 25 p. d. u. 3 ó. 25 p.
Szabadkára érk. reg. 4 ó. 59 p. éjjel 10 ó. 1 p.
és d. u. 1 ó. 09 p.
Szabadkáról ind. reg. 6 ó. éjjel 10 ó. 30 p.
és d. u. 2 ó. 33 p.
Szegedre érk. reg. 7 ó. 30 p. éjjel 11 ó. 56 p.
és d. u. 4 ó. 26 p.
Szegedről ind. reg. 8 ó. 40 p. éjjel 2 óra 15 p.
Nagyváradra érk. este 6 ó. 59 p. reg. 8 ó. 28 p.

Omnibusz vonat.

Szabadka — Gombos között.
Szabadkáról indul . . . d. u. 3 óra 30 percz.
Gombosra érkezik este . . . 8 óra 57 percz.
Gombos — Szabadka között.
Gombosról indul reggel . . . 7 óra 38 percz.
Szabadkára érkezik d. u. . . 12óra 24 percz.

Felolós szerkesztő es kiadó laptulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A.

11189 sz.
368 köz.

Hirdetmény.

Az 1884. évi költségeloiranyzatnak tárgyalása es megallapítása f. évi deczb. hó 12-én tartando renkivüli közgyűlés napi rendjére tüzetven ki, felhivatnak mindazok, kik a számvevőségnél közszemlére kitétt költségeloiranyzatra észrevételeket tenni óhajtanak, miszerint ebbeli észrevételeiket az 1870. évi 42. t. cz. 14. §-nak intézkedéséhez képest a közgyűlés előtt 5 nappal a gazdasági tanácshoz beterjesztetni el ne mulasszák,

Kelt Szabadkán, 1883. évi november hó 28-án tartott törvényhatósági közgyűlésből.

Mukits János
polgármester.

8941 sz.
362 kgy.

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő 1260 frt. évi fizetéssel s szabályszerű nyugdíj jogosultsággal egybekötött tisztí főügyési állomás betöltése végett f. évi december hó 20-ig ezennel nyilvános pályázat nyittatik, felhivatnak ennélfogve mindazok, kik ezen állomást eluyerni óhajtják, hogy folyamodványukat ügyvédi oklevélükkel felszerelten méltóságos Jankovich Auról urhoz Szabadka város főispánjához Baján a fentebb kitétt határidőben nyujtsák be.

Kelt Szabadkán, 1883 évi november hó 28-án tartott törvényhatósági közgyűlésből.

Mukits János
polgármester.

6396 sz.
818

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-sa értelmében ezenel közhírré teszi hogy a szabadkai kir. járásbírótság 6156/1883. számú végzése által Fróchlich M végrehajtó javára Schwarz Soma „Vadnai s Társa” cég

tulajdonossa ellen 180 frt iránt bizt.; végrehajtás alkalmával bírólág lefoglalt 662 frt 60 kr-ra becsült bolti cikkekéből álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak mely árverésnek szabadkán I kör Geiger Adolf házánál leendő eszközlése 1883. évi Deczember hó 15. napjának 8 órája határidőül kitézetik es ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen a legtöbbet ígérőnek szükség esetében becsáron alul is eladni fognak.

Szabadkán 1883. évi Deczemb. hó 4-én.
Probojcevits Lőrincz
kiküldött kir. bir. végrehajtó.

Van szerencsém tudatni a nagy-érdemű közönséggel, miszerint raktárhelyiségemben kitűnő minőségű

tüzelő-szenet

árusítok.

- 1) Kitűnő tüzelő szén (glanz-kohle) métermázsája 1 frt 50 kr.
- 2) Valódi porosz szén métermázsája 2 frt — kr.

Raktár: Kazinczy utca 76. sz.

Schreier Zsigmondné.

Százezer téglá első és másod osztályú készpénz fizetés mellett eladó es azonnal átvehető.

Értesítést ad a kiadóhivatal.

Háztetők s egyéb festésekre is alkalmas veres es fekete

vizmentes kátrány es vasuti sinek kaphatók

Hirsch Lajosnál

a hol háztetők s egyéb festések is elfogadtatnak.

Friss töltésű

1883-iki

csukamáj-olaj

üvegekben. Fehér legfin. 1 frt sárga 60 kr. Biztos hatású

fagy-kenőcs

gyengébb (vizketés, csomósodásoknál) 1 téglly 50 kr erősebb 70 kr.

Szalón füstölő szer

1 üveg 80 kr, füstölő papir 1 couvert 30 krajczár.
KAPHATÓ
Milassin Illés gyogyszertárában Szabadkán.

Hirdetések.

Thea sütemények nagy választékban

PAPÁNY A.

fűszer és csemege kereskedése Szabadkán, Deák utca.

Ajánlja a téli időnyre a legkitünőbb kassai sonkát, mindennemű bel- és külföldi kolbász-nemeket, orosz és francia sardiniát, kitűnő hering-, tengeri hal- és rákot, hamburgi és orosz halikrát, minden létező sajtot;

orosz és mandarin theát, Cuba, Jamaica és braziliai rumot

Malaga, Cherry, Tokai, Madeyra és Bordeaux borok. A segesvári kitűnő csemege borok főraktára, melyek az eredeti árak mellett kaphatók.

Tiszta asztali-borok, ürmös, valamint a legkitünőbb bel és külföldi

PEZSGŐ BORO K.

Estélyek alkalmával felszerelt halak, pácolt hering, Wellisch-saláták, aspik, és pásté tomok megrendelhetők.

Mixet Pikles és Angol mártások.

Berlin. — Hoff János cs. kir. udvari maláta-készítmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorhajok, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működései ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szer üdülőknek, mindennemű betegség után. Ára palackonként 60 kr.

Hoff János-féle maláta-kivonat mellczukorkák.

Felülmulhatlan a köhögés és elnyájkásodás ellen. A számtalan hamisítások végett kék csomagolására és a valódi maláta-kivonat cukorkák védjegyére (a feltaláló arcképe) kell főleg ügyelni. Kék csomagokban 60, 30, 15 és 10 krral.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készülékek belföldi egészségügyi kiállításának London 1881. érdem oklevele.

Aláírások:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő fensége az edinburghi hercege. — Spenczer, a kiállítás elnöke. — John Fric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark H. titkár.

Hoff János-féle koncentrált maláta-kivonat

Mell és tüdőhajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 forint és 60 krral is.

Hoff János-féle maláta-csokoládé.

Testi és ideg-gyengeségben szenvedőknek felettébb tápláló és erősítő. Igen kellemes ízű; ott igen ajánlható, hol a kávé, mint izgató, meg van tiltva. Fekete csomag 1.80 kr., 90 és 60 kr. fehéres csomag 2.40, 1.60, és 1 frt.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajok, elerőtlenedés, lesavanyodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer, bármely betegségből üdülők számára.

58-szor kitüntetve. Alapított 1847-ben.

A valódi maláta-készítmények feltalálója s egyedüli készítője:

Hoff János cs. kir. udvari szállító urnal, cs. kir. tanácsos

Europa csaknem valamennyi tejedelmének udvari szállítója. Bécs. I. gyári raktár Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyenlőség részéről 1832-ben császári ő fenség Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király ő fensége a valaisi herceg, Ligne herceg, az oldenburgi herceg, Ferenc király, királyának ő felségének felolvasója Maria Valeria hercegnő királyi ő fensége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Batthiány, Rommer, Philippovits tábornok, gr. Wurmburton, stb. stb. Ajánlva orvosi tekintélyek által, mint dr. Bamberg, Schrötter, Schnitzler, Granzhätten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1833. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a Hoff-féle maláta-készítmények által egészségüket visszanyerték s annak még ma is örvennek. (A felüldűtek saját szavai.)

Tekintetes ur! Lejles egy évig sinlöttem fájdalmas gyomorhurutban és köhögésben, hasztalan volt minden gyógyszer, míg csak az ön kitűnő Hoff János-féle maláta-készítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ön Hoff János-féle maláta kivonat egészségi sörre által tökéletesen helyreállt. Fogadja legforróbb köszönetemet. Egyidejűleg egy magyar nyelven írt köszönet-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szélesebb körben elterjeszteni. Mező-Kovács háza
Dr. Nagy Alajos, plébános.

Tekintetes ur! Felkérem az ön Hoff János-féle maláta kivonat egészségi söréből 13 palack s két zacskó maláta mellczukorkának posta utánvét mellett való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudatom, miszerint én az ön gyártmányait igen szívesen használok s azok nekem igen jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mály tisztelettel Szt.-andrä. Villach mellett, 1833 szeptember 5.
Peichl M. igazgató.

Orvosi gyógyelismervény.
Tekintetes ur! Uan szerencsém önnök azon kellemes tudósítást tehetni, miszerint a Hoff János-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegnél, kik légzőszervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem önt, postai utánvét mellett „Huschal János urnak Brünben” ezim alatta 28 palack maláta-kivonat egészségi sör és 3 zacskó maláta-cukorkának a megküldésére. Grottau, 1833. szeptember hó 9-én.
Mély tisztelettel Dr. Fröde József gyakorló orvos.

Főraktár Szabadkán: Farkas József és Sztojkovits Döme uraknál; — Zentán Kupkay Géza gyógyszerész urnál.

Ovás! Csakis valódi Hoff János-féle maláta gyártmányokat kell kérni a cs. kir. keresk. törvényszéknél Auszria-Magyarországban bejegyzett jeggyel. (A feltaláló arcképe.)

Páris. — London. — Budapest. — Grätz. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York.